

NÉMETÚJVÁR ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NETILAP.

— Előfizetési árak: —
Negyedévre 2 korona. — Félévre 4 korona.
Egész évre 8 kor. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetések és Nyilnterek díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:
Dr. J. CSAPLOVICS ELEMÉR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Németújvár,
25. sz. — Laptulajdonos: Bartunek Béla, hova
az előfizetési és hirdetési díjak küldendők
— Kéziratok nem adatnak vissza. —

Farsang! — hova tüntél?

Tragikumunk, hogy sok eltorzult lelkű s erőszakos géniusz támad föl köztünk, kik nemcsak bölcselkednek, nemcsak szétszednek mindent, hanem az életnek új formát is akarnak adni.

Ujat, amit ők teremtettek és éltek, de ami nem egyéb, mint kin és gyöt-relem, lelki meghasonlás és összhang-talanság.

Annyi a szenzáció a gondolatvilág-ban, a művészetben, divatban... de a szenzációk majd mind: tört hitek, tört remények, tört szivek. Legtöbbje lelke lázadásait harsogtatja bele a világba; azt adja, amitől ő maga is szegényebbé, rosszabbá válik; s nem azt, amitől melegség áldás, boldogság árad a többiekre is!

Az élet tengerének kincses hajóját nem viszik a mélybe, hanem a seké-lyes partokon tartják, ahol iszap és békanyál lepi meg. Nem csoda, ha aztán annyi a partszéli ember, akik se nem biznak, se nem munkálkod-nak, hanem a hajók kivetett hulladé-

kain tengődnek. Maguk nem lelkesed-nek, másokat sem lelkesítenek. Mert maguk szerencsétlenek, a meglevő örömeiket is csak apasztják. Mert tár-sas lény az ember; minden örömének tropikus gazdag klímája a másnak részvétele. Még önmosolyunkat, saját nevetésünket is kétségbe vonjuk, ha mások némák maradnak.

Hogy sikerülhetnének azért a bálók, a táncestélyek... mikor annyi a man-kókkal ténfergő, melancholikus, sava-nyu lélek, aki mindenbe beleviszi a fázós hangulatot?! Mikor annyira nem vagyunk találékonyak azon művészet-ben, miként lehet mindazoknak éle-tébe, akikkel érintkezünk, szinte ész-revéltlenül is a másoknak nyújtott örömeink egy-egy magvacskáját elhin-tenünk, hogy a méltóságban nálunk mondhatatlanul magasabban állók köszöntését is vagy egyáltalán nem, vagy csak úgy lóhátról fogadjuk?!

De hát azért élünk, hogy tengőd-jünk s aztán felforduljunk? Hisz az élet mindenütt a győzelmeik utján jár; nagyon természetes, hogy a benső világunkat is győzelmesnek kívánja.

Nem azért kaptunk szemét, hogy a sötétségtől megvakuljon; fület, hogy az összhangtalanságtól megsikettüljön, a lélek szemébe is napsugárt s fülebe zenét kíván varázsolni: az öröm suga-rát s a lelkesülés zenéjét!

Igen, világosság kell, melyben gon-dolataim fakadó, pattogó, szökö erőkké válnak bennem. Éreznem kell, hogy eleven napraforgó vagyok; a fölkelő nap harmatos virága!

Zene kell, mely mint a hullám — felkap s visz a végtelenségbe. Ne hall-gassunk azért azokra, akik a saját meg nem értett s félreértett éntük torz-kinövéseit, alaktalanságait, összhang-talanságait vetítik ki műveikben, élet-hajónkat ne tartsuk a part mentén, hanem vigyük ki a mélyre! Neki mély vizeken kell járnia; távol a part iszap-jától és mocsarától. Nagyobbra szü-lettünk; nem az önzés vakságára, nem a hitványság kinjaira, nem a nagyzo-lás mocsaraira, nem a gőg füstös, suhogó lángu kathedrájára, hanem az öntudatos szellemi életre, mely az igaz emberben mint világfölny, mint erő és összhang, mint öröm és bol-

Szinmű az életből.

I.

Egy hetvenkét esztendő s öreg kisasszony haldoklott a már megunt betegágyon. A jó öreg Mártha kisasszony jótékony életének utolsó óráit élte, azért gyűjtötte maga köré azokat, akik betegségét szeretetükkel enyhítették, szolgálatkészségükkel fájdalomában vigaszt nyújtottak. Ágya mellett kedvelt unokahuga Teréz, Béri Béláné ült kísért szemekkel; odább egy virrasztó apáca imádkozott a beteg ágyánál. Ennek a háta mögött meg két vén cseléd törlögte könnyező szemét. Hallgatott mindenki, csak a beteg s unokahuga beszélt.

Teréz: Aranyos nénikém, meddig tart ez a kínos betegség, ugy-e, sokat szenvedsz, szegény?

Mártha: Bizony örömmel nézek a halál elé, csak megváltás lesz az nekem.

Teréz: Ugyan, hogyan tudsz a halálról beszélni; gondold meg, mily keserűséget

okoz ez nekünk (Zokogva.) Ugy-e nem hagysz itt bennünk?

Mártha: Ne sirj, édesem, előbb-utóbb meg kell hallnunk. Én már elvégeztem feladatomat: gondoskodtam rólad, férjhez adtalak, meglesztek most már nélkülem is.

Teréz (fuldokolva): Nem, nem, néni nélkül nem tudok élni: meghasadna a szívem, ha elvesztenélek.

Mártha (meghatóan) Nyugodjál meg, gyermekem. Tudom, hogy szeretsz, te állasz hozzám legközelebb. Tied voltam magam, tied mindenem.

Ugy-e nem feledsz el?

Teréz: Feledni? rut hálátlanság! Ha el tudom viselni halálotdat, nem lesz napom, melyen meg ne sirassalak.

Mártha (erőlködve): Hála az Égnek, mely nekem adott; hála neked, ki annyira szeretsz!

Teréz (nyugodtan): Kötelességtudás, nem érdem. Szerettelek mindig, meg szegény Bélám is, aki szintén szeretne most itt lenni ágyad előtt, hogy könnyeivel áztassa ezt a jótékony kezet (megcsókolja a beteg kezét), amely minket boldoggá tett.

Mártha: Menj, hozd magaddal, rátok adom végső áldásomat. (Teréz el.)

II.

Legördült a függöny. Az első felvonos Mártha kisasszony halálával végződött. Szegény öreg urnó földi kinjainak immár vége; a szenvedéstől megtört test nyugalmat lelt a földben.

Nyugszik már két hete. De mit csinálnak az örökösök? Ők nem nyugosznak. Béri Béla kényelmes szalonjában üldögél talpig gyászba öltözött hitvesével, az elhunyt kedves Terézével; komolyan beszélnek.

Teréz: Ugyancsak sokáig váratott velünk. Béla: Két év óta minden naphoz új reményt fűztünk és csak nem akart meghalni.

Teréz: Mennyit el kellett mellette tűrnöm azért: a rongyos 28 ezer koronáért!

Béla: Bizony, ha tudtuk volna, hogy csak ennyi lesz a mienk, majd dédelgettük volna hiába. Aztán még azt a kötelességet is reánk róná, hogy márvány emléket állítsunk a sírjára.

Teréz: Még csak ez kellene; csináltasson a jó apácával, akiknek szívesen hagyott ingyen ötezer koronát.

Béla: Vagy cselédeivel, akiknek szintén ezer koronát hagyott.

Teréz: Minket ugyancsak becsapott. Azt

dogság jelentkezik. Az ilyen lélek nemcsak maga válik nappá, hanem világgosságot, melegséget sugározat embertársaira is. Megszállja az emberek mély szeretete; szinte kényszerűséggé növekszik benne az a meggyőződés, hogy felebarátjához úgy van köze, mint anyjának gyermekéhez: mert míg körülöttünk annyi a boldogtalan, elégedetlen, addig senki sem lehet igazán megelégedett, boldog; csak önfeledés árán, tehát az önzés állatjegyében, emberhez nem méltó módon.

Ne legyünk azért pöffeszkedő, de szívükben poklot hordozó szolgálai a gőgnek, ne rabjai az emberi lélekben leledző azon diszregatív, taszító hatalomnak, mely előtt a testvéri kötelek ismeretlen mely az embert testvérei romjain emeli a magasba s az önistenesítést tüzi ki célul az emberiségnek közös, harmonikusboldogsága helyébe: hanem kilépve az önzés varázsköréből tudjunk másokra minél többet, magunkra pedig minél kevesebbet gondolni: s örökös virágzásra tesz szert köztünk a nemes farsangolás.

Elfogulatlan szemszög alatt.

(Folytatás.)

A legrégebbi görög kutatók is azon álláspontra helyezkednek, hogy kezdetben tisztább vallás birtokában volt az emberiség. Már Hesiodot arról vádolja homért miszerint a voltaképeni népvallás neki és költőtársainak köszöni létét. Miértis Plató a költőket mint népbolondítókat, elvben kirekesztette mint államából. Az ő nézetén volt még Dikáarck, Aristoteles tanít-

ványa, Cicero s a legtöbb ókori bölcselő.

Az emberi nem tehát kezdetben monotheistikus alapon állott és csak később süppedt a bálványimádás, illetőleg önszenvedélyei, borzas, bozontos ösztönei imádásának a hinárjába.

Csattanós bizonyíték emellett manap a hinduk a néhány évezreddel ezelőtti magasan fejtett bölcselési vallás birtokosai, akiknél a haldokló ma valamely szent tehénfarkat szorongat kezében. A mai brahmanok és buddhisták meg a leggyászosabb babonához, illetőleg az atheizmusához közelítenek.

Szomorú ugyan, de való: míg az emberiség összes többi tevékenységeiben; a tudományban, művészetben, törvényhozásban... bámulatos előhaladást tanusított, addig a vallás mezején mindegyre szomorubb hanyatlást jelzett. Találóa mondja Müller Miksa, a híres védakutató, a vallások történet azok lassudat zülése; hanyatlása történelmének. — Hogy Izrael népe tisztán őrizte meg az egyistenben való hitet, azt a meg nem hamisított történelem isten különös gondviselésének tulajdonítja. Miértis mindazok, akik Rénánnal Izrael népe egy istenséget akár emennek politikai szervezetéből, akár a sémi népek különös monotheiztikus természetéből származtatják, nem állnak történeti alapon, hanem a mesék, egyéni ötletek világában kalandoznak.

Szent igaz már most a vallásnak az emberi nemmel egyidős volta és sehol sincs teljesen vallástalan nép a föld hátán.

Akadnak ugyan kutatók, akik egyes országokban a vallásnak leghalványabb nyomára sem bukkantak, de csak azért, mert az illető népek vallási ismeretét a legfelületesebben tanulmányozták. Az emberiségnél minden időben fellelhető vallásosság következképp csakis úgy érthető meg, ha azt az emberi természethez tartozónak állítjuk annál inkább: mert a végtelennek és öröknek benünk leledző eszméjét sem az állítólagos külvilág, sem a történelem meg nem teremthette. Nem a külvilág megkapóbb természeti jelenségeinek: a csillagországnak, tengereknek... megjelölése, mivel mindezek végesek; nem a történelem, mert időben vsszi kezdetét.

Manap főképp azért indítanak irtóháborút minden vallási eszme ellen, mert szerintük csak a szív sóvárog a végtelen után, de az ész — az határozottan iszonyodik tőle, amennyiben csak úgy tud gondolkozni, ha magának a tárgyakat körülvonalazza. A modern természettudomány meg állítólag a legélesebb ellentétbe helyezkednék vele.

Hogy az ész kellő határok közé szorítja a véges lényeket, nagyon természetes; de hogy a szív módjára ne epedne a végtelen, az örök után, határozottan téves felfogás. Az emberi ész története — az egész bölcseléstörténet — mi egyéb, mint az ész leküzdhetetlen vágya az abszolút, a végtelen epédése után?

— Hisz az egész filozófia, a csekély számú szélső ingadozást nem tekintve, az abszolútnak szakadatlan

mondta, mindene a miénk lesz; jogunk is volt hozzá s most keserűen csalódva azt kell látnunk, hogy a hagyatékából egy ötöd-rész a másoké. Minek kellett neki koldusok, apácák, cselédek, egyletek számára hagyományoznia, mikor mi volnánk az egyedüli jogos örökösök?

Béla: Jól van; milyen az örökség, olyan lesz a siremlék.

Teréz: Igazad van. Miért állítatnánk sirjára márványból emléket, mikor öülhet, ha homokból lesz. Ha a világgal nem kellene törődni, semmit sem csináltatnánk. Méltó volna erre. (Kocogtatás hallatszik az ajtón.)

Béla: Tessék!

III.

Béla szavára kinyílt az ajtó s belépett Bakó Tamásnak, egy törvényszéki bíró özvegye, aki, miután Terézt megcsókolta s Bélának kezét nyújtott és ennek fölshóltására helyet foglalt, előadta jövetelének okát:

— Megbocsássanak, hogy szomorúságukban itt zavargok, de kötelességemnek tartottam eljönni, hogy őszinte részvételnyilvánításával én is hozzájáruljak mélységes bánatuk enyhítéséhez.

Teréz: Köszönjük! (sirva) bizony szegény néni halálával nagy csapás ért bennünket. Ugye Bélám?

Béla: Bizony fájdalom fogja el szívűket, valahányszor reája gondolunk.

Bakóné: Elképzelem, hisz elégszer láttam, mint szerették szegényt. No de nem is feledkezett meg önkökről.

Béla: Ha a hagyatékra méltóztatik célozni, azt nem szabad együtt említeni, ami szeretetűnkkel, amelyet pénzzel megfizetni nem lehet.

Teréz: Igen, ami ragaszkodásunkat csak többre kell becsülni 28 ezer koronánál.

Bakóné: Bocsnát, nem volt szándékom sérteni, csak azt akartam mondani, hogy a boldogult tanujelét adta viszontszeretetének azzal is, hogy önöket tette örökösévé.

Teréz: (gunyosan): Hát az apácák mik?

Béla: És a koldu-ok, meg a cselédek?

Bakóné: Hálásak is érte, például az apácáknál holnap is ő érte lesz a szentmise, a szegények meg lépten-nyomon áldatják az Istennel!

Teréz: Képmutatás az egész, a világ megtevésztésére; csak mi szerettük igazán ezt a szeretetet nem tudta kellőleg megérteni és mérlegelni.

Bakóné: Dehogy is nem Akárhányszor nála voltam, mindig csak önöket magasztalta. Teréz: És az apácákat meg a koldusokat?

Bakóné: Hogy ezekkel jót tett, az tanuskodik leginkább nemeslelkűségéről és bizonyosak lehetnek abban, hogy azok nem lesznek hálátlanok.

Teréz és Béla (ingerülten): Talán mi hálátlanok vagyunk?

Bakóné: Isten mentsen ettől a gondolatától. Látom, fáj a szívük a nagy bánattól s mivel nem akarom azt még jobban feligzgatni, engedjék meg, hogy távozzam. Fogadják meg egyszer igaz részvételem.

Teréz és Béla (nyugodtan): Köszönjük.

IV.

Félév múlva az elhunyt nagynéni sirja fölött hamis márványból fényes emléket állítottak fel. Aranyos betűkkel ez volt reá írva:

MÁRTHA NÉNINEK EMLÉKÜL ÁLLITTATTA

TERÉZ és BÉLA,

A KIKNEK SZERETETÉT EGÉSZ ÉLETEM AT NEM TUDTA IGAZAN MEGISMERNI.

S ezen hideg sarkba vésett szavak nem hazudtak.

Irta: Köncöl Antal.

fürkészése.

Mit is jelentenek az ész maga megteremtette elvek: például az okság elve, mely mindennek az okát keresi, s utoljára a végokhoz vezet. Az okok és célok keresésének mohó vágyával karöltve jár az az elv, hogy mindez ami föltételes, valami föltétlent követel... — Az a természettudomány pedig, amelyet ma állítanak szembe a vallással; az a modern természettudomány, amely elhagyva a valóság vég — s a tárgyak mélyebb okainak keresését, amely végképpen bucsút mondott a metafizikának és minden filozófiának és minden filzofióának, a maga területnek pedig kizárólag a jelenségeket s azok törvényeit ismerte el, módszerül meg a megfigyelést és a rajta nyugovó és kísérlettel mindig ellenőrizhető logikai következtetést, sem nem tudja, sem nem követeli magának, sem módjában sincs, hogy az abszolút az általánost szemléltesse, ép ezért a vallás körével, mint amelytől a legélesebben el van kerítve, semmikép sem jöhet összeütkezésbe. A természettudomány például azt kutatja, minő a világ fejlődésének a menete, mint alakul ki az ősködből a bolygórendszer; azt azonban, honnan ered az ősköd, vajjon az ősköd anyagának abszolút létezése van-e vagy a teremtőtől függő: erre a természettudománynak nincs felelete. De nemcsak hogy nem tudja, de nemis kérdezi!

Sőt a természettudomány önmagában nemcsak hogy nem áll utjában a világ, vallásos felfogásának, hanem a mai iránya még határozottan kedvez is neki.

Amig Aristotelesel a világot változatlanok tartották addig kezdetének a gondolata nem lépett homlokterbe. A múlt század hajnalán hangzott föl ezen jelszó: haladás — s ez volt az első lépés, amely a világ theistikus fölfogásához vitte közelebb a gondolkodást, amenyiben a figyelmet arra a pontra irányította, mely a kiindulás és a tökéletességre, amely felé történik a haladás. Ma a tudományok mezején ezen új jelszó zeng: evolutio, fejlődés, amely még nagyobb közeledést jelent a világ theistikus fölfogásához. Mert — míg a haladás mitsem mond eredetéről, indító okáról, miért is Lamarekckal külső tényezőkkel is magyarázhatjuk, addig az evolutio, a fejlődés, mint belülről eredő haladás, a jövőt képesség szerin magába foglaló bizonyos őselemet tételez föl, amely viszont szemléltetést föltételezi maga előtt

a teremtő értelmet, amely föl is fogja, előre látja s meg is határozza a jövőndőt.

Még érzékelhetőbben. Ahol létezik evolutio, fejlődés, ott a khaos, a véletlenség ki vannak zárva: mert ami kifejlődött, annak eo ipso léteznie kellett mintegy csiraképpen, képesség szerint. A fejlődés tehát föltételez bizonyos őselemet amely képesség szerint magában foglalja a jövő tökéletes alakokat s azok megvalósítására törekszik. Ez az őselem meg viszont — mint véges, föltételes lény — elvezet a végtelen, abszolút lényhez, vagyis az Istenhez.

(Folyt. köv.)

Pater Agnell.

„Privát“ házak.

Rettenetes csunya szokás honol egypár községben Németújvár körül.

„Itt a farsang, tehát ki kell venni a multságokból a részét mindenkinek, legyen az illető mindjárt egy hatéves iskolás gyerek“ — mondja a falu népe. Mivel azonban korcsmában nem lehet, hát akkor magánháiban. Következtesen ezentul mindig „privát házat“ mondok, mert ily név alatt szerepelnek a multságok.

Futkoznak a gyermekek, ide s tova engedélyért, de hát a forumok mostanában olyanok, hogy ily dolgokat meg sem hallgatnak, csak sajnálkoznak felette.

Ez azonban nem tetszik sokaknak... Ily állapotot hirdet ma N. . . falu, hol fiatalság, az igaz értelemben vett fiatalság, mely nem tanköteles, — nincs. „Tehát majd az iskolások (mint eddig szokás volt) — fognak mulatni és táncolni“ — mondja a falu bölcs népe. „Privát“ házat tartanak, hol aztán a kicsiny, ártatlan lelkek megmétélyeződnek már kora életükben az „igazi paraszt“ multságától. Hogy miért „igazi“ parasztmultság, s miért nevezem annak, — de nem a szó teljes értelmében, hanem átvitt — azt igazán feleslegesnek tartom magyarázni. Aki látott már ilyen multságot, az ugys tudja, aki pedig nem, az igazán örüljön, hogy nem volt alkalma látni, mert lelke sirna az emberiség elsüllyedésén. Ott nem emberek vannak. . . hanem. . . eszembe jut Darwin. . .

Ez nem korcsma, mert ott a korcsmáros tartozik háza felett örködni, mert hírnevét rongja. . .

A gyermeket akarják már most ily fiatalon erre rászoktatni. Tudják a szülők, — mert hát sajnos kérem, mikor ők ezen dolgok megindítói s hatalmas terjesztői — a következő közmondás teljes értelmét — „Addig hajtsd a fát, míg vessző!“ Teljesen

értik ezen közmondást s éppen azért is támogatják a privat házat anyagilag is. Pl.

A gyermekek házról-házra járnak mindenféle ajándékot kérni. Kapnak 1 s fél kilós darab szalonnát, 8—10 tojást egy-egy háztól.

Ha pedig egy szegény koldus jön, kinek egy árva garasa sincs, annak nem adnak semmit. A gyerekek így összeszednek nagymennyiségű szalonnát és tojást s azt eladják, a bejött pénzen pedig fogadnak azután zenét s fizetik az italt.

A gyermekeket nem lehet ezen dolgok miatt okozni, itt csak a szülő a hibás.

Pl. nálam majd rosszul lesznek, mert hallani sem akarok a privat házról s feleslet forumom sem.

Előtör azonban a „közönséges“ tempó. a lelkész s tanító megkerülésével akarnak a sunyi alázatosság módján engedélyért folyamodni. S ha kapna engedélyt, persze nem az igazságosságért — mert privat háiban — mondja — ott kis ártatlan multság folyik. — Akkor a lelkész s tanító sok semmi lenne az ő szemében.

Óh, igen, aki nem ismeri a „privát házat“ az elhiszi, hogy ártatlan multság folyik ott, de én s talán vannak mások is, akik nem ülnek fel a pusztá szavakra.

Ne mondjak mást, az ily privat házakban nem szokás a felügyelet. . . A kis nebulók forgolódnak nagyobb gyermekek között. Ott találjuk az 5 évestől a 15 évesig, majd minden gyermekét a falunak. Majd egyik-másik szülő eljön megnézni, hogy mulatnak a gyermekei s hazatér lenyugodni, azzal a szép meggyőződéssel, gyermekeim jól mulatnak. . .

Ily társadalmat javitson aztán a népnevelő tábor; hol az iskolások, ha valamiféle összejövetel van (pl. tollfosztás), mindenféle herce-hurcát folytatnak egymással.

Nem ártatlan multságok ezek az bizonyos. Oly társadalom van, hol már az az öt éves gyerek azt beszéli dicsekedve, ez lesz az én kis feleségem.

Ezen dolgok felett átsiklani nem lehet. . . Minden érző egyént gondolkodóba ejt, kinek e képesség tudatában van.

Hova jut az emberiség? — Többeknek felelete e kérdésre: Modernbb században. . . Az a feleletem az ily gondolkodásuaknak: — Franciaország buzdító erkölcsi példájára.

De ne itéljük el N. . . falut, nemcsak ott van ily állapot, hanem másutt is. Ez már egyes faluk specialitása.

Ezen eszméket, vezérgondolatokat, melyek az ily falukban uralkodnak, megszüntetni egy embernek a munkája vajmi kevés, ezen csak a többség, a vezető körök összetartó munkája segíthet, mert:

„— Minden állam alapja a tisztá erkölcs, mely nélkül Róma ledől s rabigában görnyed.“

S. A.

Ismeretterjesztő előadás.

Mint már jeleztük, a legközelebbi és egyszersmind utolsó ismeretterjesztő előadás jövő vasárnap, március hó 1-én lesz megtartva.

Ezen előadás alkalmával egész műsor lesz, melyen több szám szerepel. Szavalni fog Csuray Mariska; monologot ad elő Halmos Ferenc; több zene számot ad elő az uribanda; előadást tart Dr Csaplovics Elemér. Ez azonban nem végleges műsor, mert még lesz esetleg új szám is.

Az előadás nem az elemi iskolában, hanem valószínűleg a Korona vendéglő egy termében fog megtartani.

Mindenről bővebben tájékoztatjuk majd kedves olvasóközönségünket jövő vasárnapi számunkban.

HIREK.

— **Államsegély.** Szentelek községe népkönyvtára részére államsegélyt kért és kapott.

— **Halálozás.** Ebenspanger Rezső ny. körjegyző és a Szentgothárdi általános takarékpénztár volt elnöke, 74 éves korában, Körtvélyesen e hó 20-án hunyt el. Holt temették 21-én temették el a családi sírboltba Körtvélyesen. Az elhunytban Ebenspanger Gyula, kir járásbíró édes atyját, Kroyherr Sándor, takarékpénztári könyvelő pedig rokonát gyászolja.

— **Katholikus bál.** Szombathelyen e hó 18-án, szerdán este volt a katolikus bál, mely fényesen sikerült. A bál a kulturházban folyt le és a megjelentek minden rendelkezésre álló helyet betöltöttek. Ott volt Vasmege sőt Zalamegye katolikusága oly szép számmal, hogy még az utóbbi éveken rendezett katolikus bálokat is felülmúlta az ideai siker tekintetében. Városunkból is többen voltak jelen a bálon.

— **A németújvári szépitő-egylet** február hó 22-én (ma vasárnap) délután fél 2 órakor évi rendes közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. Az 1913. évi számadás jóváhagyása. 2. Az elnök évi jelentése. 3. A f. é. munkarend és költségvetés megállapítása. 4. Az alapszabályok 8. §-ának módosítása. 5. Két választmányi tag választása. 6. Esetleges indítványok tárgyalása.

— **Roucsoló toroklob** lépett fel Szentelek községben az elemi iskolás tanulók között.

— **Visszaküldött alapszabályok.** A belügyminiszter pótlás végett vissza küldötte a németújvári hadastyán egylet fellejlesztett alapszabályait.

— **Protestánsbál.** Tegnap, szombaton este volt Szombathelyen a protestáns bál. A bál műsorral kezdődött, melyen több szám szerepelt. A bál iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg vármegyészerte és így valószínűleg az ideai farsangnak egyik fényeseen sikerült mulatsága volt a protestáns bál.

— **Vendéglősök gyűlése.** Járásunk vendéglősei e hó 20-án gyűlésre jöttek össze a Korona vendéglőbe. Szép számmal jelentek meg a vendéglősök a gyűlésen, melynek tárgysorozatának érdekes pont volt. Arról

kellet volna határozni, hogy ezentul jó kőbányai sört adnak-e majd nekünk vendéglőseink pénzünkért, avagy osztrák sört iszunk-e továbbra is, mely közel sem jár a kőbányaihoz. Vártuk a határozatot, meg is kaptuk. Így szól: „Elhatározta a gyűlés, hogy a legközelebbi gyűlésen (mely 1 év múlva lesz) határozni fog“. Más tárgy is volt, de kevésbé érdekes. Hiszünk, hogy a jövő évi határozathozatalig is fogunk jó magyar sört kapni és derék vendéglőseink magyar polgári érzelmeiket fogják követni. Ha igen, akkor a jövő évi határozat is biztos előre.

— **Mulatság.** Ma nasárnap este álarcos bál lesz a Korona vendéglőben — A Dörr-féle vendéglőben szintén lesz ma farsangi estély. — Hushagyó kedden minden vendéglőben zene és mulatozás lesz. Vigan vagyunk és vigan bucsuzunk a farsangtól.

— **Időjárás.** Szép — mondhatjuk — tavaszi napok köszöntöttek reánk. Igaz, hogy ez a németújváriakra nemcsak jó levegőt, hanem óriási sarat is jelent. Az utcákon hőmpölyög a víz; napra-napra nő a sár és a jó levegőt csak az ablakokból szivhatjuk magunkba, mert sétálni nálunk júniusig nem lehet, hacsak — de ez elképzelhetetlen — gondot nem fordítanak utcáinkra.

— **Mulatságok a vidéken.** Szép mulatságot tartott vasárnap, e hó 15-én a kukméri és a sóskuti dalárda. Mindegyiket tanítójuk tanította be az előadott ének számokra és magán úgy páros jelenetekre és bátran mondhatjuk, hogy nem csak fáradságos, nehéz munkát végeztek a derék tanítók, hanem egyszersmind üdvös, hasznos és elismerésre méltó munkát is. Ugyanis nemcsak nemes szórakozást nyújtottak a rendezett estéllyel, falvaik lakosságának; nemcsak a nép intelligenciáját növelik és emelik szép munkájukkal, hanem különösen fontos és üdvös munkát végeznek azáltal, hogy lassan, de biztosan fáradoznak a magyarosítás nemes célja érdekében. A dalosok nem csak a német dalokat, de a mégyar nótákat is szépen, elismerésre méltóan adták elő. Dicséret illeti a szorgalmas és nemes gondolkodású tanítókat, de dicséret illeti a szép iránt érzékkel bíró falusi népet is, mely összetartva, fáradozva szép estélyeket rendez és még dalárdákba is tömörül. Hol vagyunk mi németújváriak ezektől a falvaktól?

— **Tüzeset.** Németcsencsen e hó 16-án tűz ütött ki Kuhn József házában. Elégett az istálló, paja, takarmány és gazdasági eszközök. Kár 1600 kor; melyből biztosítás révén megtérül 400 kor. A tűz oka még felderítve nincs. Tűz volt Borosgödörön is e hó 16-án Ott Mulcsét István háza gyuladt ki ismeretlen okból, de a tüzet idejében eloltották.

— **Esküvőre,** eljegyzésre és bálakra meghívókat jutányos áron csinos kivitelben készít Bartunek Béla könyvnyomdája Németújvárott.

— **Kőfaragászati és szobrászati munkák** beszerzése előtt tekintse meg Kiss Károly körmendi szobrász- és kőfaragó telepét.

— **Névjegyet,** levélpapírt, borítékot izléses kivitelben jutányos áron készít Bartunek Béla könyvnyomdája.

— **Lakást** akar kiadni, vagy bérbé venni, hirdessen lapunkban. Egy hirdetés **80 fillér.** Hirdetése biztos sikerre vezet.

SALON DE PARIS

A Salon de Paris 1913. évi téli tárlatán kiállított és világhírű festőművészek eredeti festményei után készült rézkarc-szerű reprodukciók u. m.: tájképek, arcképek, csendéletek, csataképek, szentképek, syrenek, mythologiai és XV. Lajos korabeli történelmi képek, tengerparti tájak,

AKTOK

stb.-ről óriási választékban képeslevezőlap alakban megérkeztek és rövid időtartamra ki vannak állítva:

BARTUNEK BÉLA

papír- és képeslap kereskedésében,

NÉMETÚJVÁR, gr. Draskovich-féle bérpalota.

Egy-egy remekmű minden kép. **== Darabja 24 fillér.**

Kiválasztás végett a gyűjteményből házhoz is küldök.

REGÉNY CSARNOK.

DICSŐ MULT.

REGÉNY.

A „Németújvár és Vidéke“-nek írta
FARKASS ISTVÁN.

(Folytatás.)

— Én leány akartam maradni, hisz csak 18 éves vagyok . . . Hiába beszéltem én atyámnak, hiába kértem térden állva, hogy utasítsa el kérémet, ő csaka vagonra nézett s nem a leánya boldogságára . . . nos hát, amikor nem engedett, szemébe mondtam atyámnak, hogy magam fogok cselekedni, s szemébe vágtam a szemtelen Zagánnak is, hogy nem szeretem s nem leszek az övé soha, de soha! Eljegyzésemet kiütötték, én meg aznap este elszöktem onnét hazulról s nagynénémhez, a csorbáti apáca főnöknőhöz futottam. Másnap értem jöttem, atyám leszádott, miközben Zagánnak igyekezett bebeszélni: gyerekész . . . majd megbékül. De itt — s homlokára mutatott — több sütnivaló volt akkor is, mint husz Zagánban s atyában együttvéve!

— Piroskám — te mátiól fogva enyém vagy. Atyád, ha vagyont keres, nálam megtalálja; Zagán pedig mellékes marad, bár tudom, hogy ördögi lelkében a bosszu érzete fogja felütni a fejét . . . De majd elbáfunk

vele . . . Most pedig csókolj meg, szerelmed tanujelűl . . . ne mondd, hogy tán erőszakos vagyok. . .

— Nem szabad sutlogá halkan a leány, de azért lágy, puha karjai Tibor nyaka köré fonódtak, feje annak vállára hanyatlott.

— Szerettek, itt esküszöm, a sirlig! — mondta Tibor lehajolt s égő, forró csókot, lehelt Piroska vértörő ajkaira. S ő viszonozta azt a szívek frigye meg volt kötve.

— Vörösváry Piroska, feleségem vagy, kedvesem vagy . . .

„Még nem egészen!” hangzott most a sürüből s ördögi mosollyal ajkain, a dühtől egész eltorzulva lépett elő — Zagán, három emberelől kísérve.

Meglepetve ugrott fel Tibor, karján Piroskát tartva, ki az ljedségtől egy hangot nem bírt kiadni száján.

(Folyt. köv.)

A németújvári kir. járásbíró, mint telexkönyvi hatóság.

166—1914. tkvi. sz.

A beadványokban erre a száma kell hivatkozni.

Árverési hirdetményi kivonat.

A Németújvári Takaré- és Hitelpénztár végrehajtónak, özv. Guttmann Józsefnek Bódisch Johanna, kiskoru Guttmann József és Mária végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telexkönyvi hatóság a végrehajtó kérelme következtében az 1881. 60. tc. 144., 146. és 147. §§-ai értelmében elrendeli a végrehajtási árverést 590 K tőkekövetelés, ennek 1912. évi július hó 5-ik napjától járó 8 százalékos kamata 79 korona, eddig megállapított per- és végrehajtási és az árverési kérvényért ezuttal megállapított 31 kor. 60 fillér költség tőkekövetelése és járuléai behajtása végett; a németújvári kir. járásbíró, mint telexkönyvi hatóság, a németcsencsi községben fekvő, s a németcsencsi 294. sz. tkjvben I. 1. sor. 38 hrsz. 20. sz. házra 352 kor., az 522. sz. tkjvben A. I. 1.—5. sorsz. 875/57., 877/123., 879/189., 881/222., 883/239. hrsz. ingatlanra 616 kor. és a 24. sz. tkjvben A. I. 8 sorsz. melki illetőségű Bódisch Johanna és kiskoru Guttmann Mária és Józsefet illető részre 68 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeli.

A telexkönyvi hatóság az árverésnek Németcsencsi község házánál megtartására 1914. évi április hó 8-ik napjának délutáni 3 óráját tűzi ki és az árverési feltételeket az 1881. 60. tc. 150. §-a alapján a következőkben állapítja meg:

1) Az árverés alá eső ingatlanokat a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron eladni nem lehet. (1908. 41. tc. 26. §.)

2) Az árverési szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. 60. tc. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított, övadékképes értékpapírral a kiküldöttnek lenni, vagy a bánatpénznek előlegesen bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni. (1881. 60. tc. 147., 150., 170. §§., 1908. 41. tc. 21. §.)

3) A kincstár, valamint a magyar földhitelintézetek országos szövetsége, mint árverező, bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889. XXX. t. c. 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898. XXIII. tc. alapján alakult központi hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben amelyben az árverelő a törvény

értelmében a bánatpénzt elveszti, a bánatpénz elveszti, a bánatpénz letétele alól felmentet árverelő a telexkönyvi hatóság felhívásának kézhezvételétől számított nyolc nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles (1908. 41. tc. 21. §. 1911. XV. tc. 15 §.)

4) Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad, és az árverésben, amelyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet.

A bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összeget nem köteles letenni (1908. XXI. tc. 25. §.)

5) A vevő köteles a vételár az árverés napjától járó 5 százalékos kamatával együtt a németújvári m. kir. adóhivatalnál mint bírói letéthivatalnál három egyenlő részletben megfizetni, még pedig az első részletet 30 nap alatt a másodikikat 60 nap alatt, a harmadikat 90 nap alatt az árverés jogerőre emelkedésétől számítva.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítani (1881. 60. tc. 147. §. f., pont 150. §.)

Németújvár, 1914. évi január 22-én Polgár István sk., kir. járásbíró. A kiadományhitefelül: Agócsi telexkönyvvezető.

A németújvári kir. járásbíró, mint telexkönyvi hatóság.

135 - 1914. tkv. sz.

A beadványokban erre a száma kell hivatkozni.

Árverési hirdetményi kivonat.

Katic János végrehajtónak — Katic István végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telexkönyvi hatóság a végrehajtó kérelme következtében az 1881. LX. tc. 144., 146. és 147. §§. értelmében elrendeli a végrehajtási árverést 800 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi október hó 9. napjától járó 5 százalékos kamata 90 kor. 95 fillér, eddig megállapított per- és végrehajtási- és az árverési kérvényért ezuttal megállapított 31 kor. 30 fill. költség, valamint a csatlakozottak kimondott Katic Ferenc 500 kor. tőkekövetelése és járuléai behajtása végett:

A németújvári kir. járásbíró, mint telexkönyvi hatóság, a németcsencsi községben fekvő s az óbéri 129. sz. tkjvben f. 1. sorsz. 1283—b. hrsz. ingatlanra 10 kor., a szenteleki 743. sz. tkjvben A. f. 2. sorsz. 2819. hrsz. ingatlanra 18 kor., A. f. 3. sorsz. 2831. hrsz. ingatlanra 1 kor., A. f. 4. sorsz. 2832. hrsz. ingatlanra 3 kor., A. f. 6. sorsz. 3275. hrsz. ingatlanra 21 kor., A. f. 8. sorsz. 3299. sorsz. ingatlanra 22 kor., A. f. 9. sorsz. 3304. hrsz. ingatlanra 3 kor., A. f. 10. sorsz. 3230 hrsz. ingatlanra 21 kor., A. f. 11. sorsz. 3376 hrsz. ingatlanra 11 kor., A. f. 12. sorsz. 3402—a. hrsz. ingatlanra 12 kor., ugyanazon tkjvben A. I. 1. sorsz. 2804. hrsz. 312 házsz. ingatlanra 524 kor., 2 sorsz. 3685—24. hrsz. ingatlanra 62 kor., és 3. sorsz. erdőilletőségre 5 korona megállapított kikiáltási árban elrendeli.

A telexkönyvi hatóság az árverésnek Óbéri község házánál megtartására 1914. évi április hó 9. napjának délutáni 2 óráját, és Szentelek község házána megtartására délutáni 3 óráját tűzi ki, és az árverési feltételeket az 1881. 60. tc. 150. §-a alapján a következőkben állapítja meg:

1) Az árverés alá eső ingatlanokat a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron eladni nem lehet (1908. 41. tc. 26. §.)

2) Az árverési szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. 60. tc. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított övadékképes értékpapírral a kiküldöttnek

letenni vagy a bánatpénznek előlegesen bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881. 60. tc. 147. 150. 170. §. 1908. 41. tc. 21. §.)

3) A kincstár, valamint a magyar földhitelintézetek országos szövetsége, mint árverelő bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889. XXX. t. c. 10 §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898. XXIII. t. c. alapján alakult központi hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a telexkönyvi hatóság felhívásának kézhezvételétől számított nyolc nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles (1908. 41. tc. 21. §. 1911. XV. tc. 15 §.)

4) Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet.

A bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összeget sem köteles letenni (1908. 41. tc. 25. §.)

5) A vevő köteles a vételár az árverés napjától járó 5 százalékos kamatával együtt a németújvári m. kir. adóhivatalnál mint bírói letéthivatalnál három egyenlő részletben megfizetni, még pedig az első részletet 30 nap alatt, a másodikikat 60 nap alatt, a harmadikat 90 nap alatt az árverés jogerőre emelkedésétől számítva.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítani (1881. 60. tc. 147. §. f., pont 150. §.)

Németújvár, 1914. évi január hó 17-én. Polgár István sk., kir. járásbíró. A kiadomány hitefelül: Agócsi telexkönyvvezető.

1914 V 14—4. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a németújvári kir. járásbíró, mint telexkönyvi hatóság, az 1914. V. 14—3. számú végzése következtében Koch Lipót és Fia cég és Pollack és fia cég javára 603 K 73 fillér és 220 kor. 54 fillér és jár erejéig 1914. évi január hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 2180 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 1 ló, 1 tehén, 3 sertés és 50 vég különféle színű női barchet nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a németújvári kir. járásbíró, mint telexkönyvi hatóság, az 1914. V. 14—3. számú végzése folytán 603 K 73 fillér és 220 K 54 fillér tőkekövetelés ennek 1913. évi augusztus hó 2-ik napjától járó 6 százalékos kamatai, eddig összesen 99 koronában bírólal már megállapított költség erejéig Szentelek községben leendő megtartására 1914. évi március hó 2. napjának u. 3 órája határidővel kitézettel és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságok mások is le- és felülfoglaltak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetk.

Kelt Németújvár, 1914. évi február hó 20-án.

Marczinka Dezső,
kir. bír. végrehajtó.

KÉPESLAPOK
KÉPESLAPOK
KÉPESLAPOK
KÉPESLAPOK

△△△△△

BARTUNEK
PAPIRKESKE-
DÉSÉBEN

△△△△△

Kiss Károly

kőfaragó és szobrász

Körmend, Rákóczy-utca 23.

Készít és nagy választékban
raktáron tart mindenféle

siremlékeket

szobrászati műveket a leg-
egyszerűbbtől a legfinomabb
és legmodernebb kivitelig!

Olcsó árak! — Olcsó árak!

Pontos kiszolgálás!

A KI
MAGOT VET
FÁKAT ÜLTET
VIRÁGOT TENYÉSZT

és kertjében gyönyörködni
akar, az forduljon

MÜHLE ÁRPAD

kertészeti nagytelepéhez

— TEMESVÁR. —

Diszfőárjegyzék ingyen és
bérmentve.

Hirdetéseket felvesz a
kiadóhivatal.

Tárca - naptárak!!

Hölgyek és urak részére.

Angol vászonkötésben	K	— 80
Bőrütánczat, aranymetszéssel	K	1.—
Szattyánkötésben, pazar dísszel	K	1.80
Parafino Yako (japán) égetéssel	K	2.—
Közönséges előjegyzési (tárca)	K	— 60
Finomabb kivitelben	K	— 80
Legfinomabb kivitelben	K	1.—
Bőr-kötésben K 1.20, 1.50, 2 — és K	K	3.—

Kaphatók, míg a készlet tart:

Bartunek Béla
papirkereskedésében.

RÁTH ALBERT

agyagkályha készítő
NÉMETÚJVÁROTT.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a nagy
érdemű közönség szíves tu-
domására adni, hogy üzlete-
met 1914. évi február 15-étől
kezdve megnagyobbítom és
saját gyártmányaimon kívül
dusan felszerelt raktárt tar-
tok modern, tartós agyag-
kályhákból, valamint tiszta fe-
hér, zománcozott és világos-
kék agyag takaréktűzhelyek-
ből. Miután nagybani raktá-
ram van, abban a helyzetben
vagyok, hogy ezeket jutányos
árban adhatom. A nagyérdemű
közönség szíves pártfogását
kérve, kiváló tisztelettel

Németújvár, 1914. február

RÁTH ALBERT

⇒ **MEGHIVÓK** ⇐

TÁNCMULATSÁGOKRA CSINOS KIVI-
TELLEN JUTÁNYOSAN KÉSZÜLNEK
:: LAPUNK KÖNYVNYOMDÁJÁBAN. ::

BARTUNEK BÉLA KÖNYVNYOMDÁJA

Németújvár, gróf Draskovics-féle ház.

Mindennemű nyomtatványok izlésesen, gyorsan és jutányosan
készülnek. Névjegyek, eljegyzési kártyák, báli és esküvői meg-
hívók, gyászjelentések azonnal elkészítetnek. Kereskedelmi és
hivatalos nyomtatványok, falragaszok, levélpapírok, levelezőlapok,
boritékok, étlapok stb. pontos kivitelben és jutányos áron.

A „Németújvár és Vidéke“ kiadóhivatala.

A lap részére előfizetések ide küldendők. Hirdetéseket a leg-
előnyösebb díjszabás szerint elfogad. Állandó hirdetőknak nagy
engedményt ad. Kérjen mutatványszámot!